

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe 6 luni ..... 20 cor.
pe 12 luni ..... 35 cor.
pe 1 an ..... 60 cor.
Pe zi de Duminică pe un 4 cor.
Pentru România și străinătate pe un
an 60 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

INSERTIUNILE:
de un gr. garsonaj: prima dată în
ziua; a doua oară în săptămână;
costă 5 b. de fiecare publicare.

Preț abonamentului, cât și inserțiunile
nu sunt a se plăti înainte în Arad.

Declarația pentru oraș și comitate
Scrierile adresate nu se potrivește

IN VACANȚA.

(*) Vacanță mai lungă, de cum i s'a dat prin decretul regal (de prorogare) în ziua de 21 Iunie, de mult n'a avut Dieta Ungară. Cu toate acestea, vacanța asta are să fie destul de agitată. Cel puțin așa arată semnele de până acum. Partidele din coaliție s'au hotărât adică să organizeze «resistența pasivă a națiunii»... În congregațiunile comitate și în municipiile orașenești se iau și se vor lua hotărârile energice contra guvernului. «Patrioții» sunt chemați să apere nu numai parlamentarismul, dar și «constituția primejduită».

În realitate însă *fi-care partid caută mai presus de toate să se pună în legătură mai directă cu partizanii săi*, să-i înfărească în credința politică și să le sporească numărul.

E o datorie mare aceasta, care dacă le incumbă șefilor unor partide de guvernament așa zicând, unor partide otelite în anii mulți de luptă parlamentară ce au purtat, cât mai mult le incumbă *deputaților naționaliști*, cari numai de câte-va luni au inaugurat lupta parlamentară.

Eată de ce nu putem de cât să laudăm când auzim că deputații români se duc printre alegătorii lor, eată de ce simțim o deosebită bucurie aflând că partidul naționalităților din Dieta a elaborat un proiect de organizare a partidului în țara întreagă, proiect care a

fost aprobat și de fruntașii cari n'au putut pătrunde în parlament. Ear vacanța din anul acesta deputații noștri vor folosi-o, în-tocmai ca și cei maghiari, cutrierând cercurile electorale, punându-se în legătură cu fruntașii de pretutindeni și dând partidului o organizare mai solidă de cum a fost în trecut.

De mult trebuia făcut lucrul acesta. Am fi avut atunci cel puțin un indoit număr de deputați. Și la tot cazul campania electorală din Ianuarie s'ar fi purtat mai cu demnitate, nu s'ar fi putut manifesta în atâtea locuri abateri regretabile dela datoria națională, ori că dacă unii ar fi calcat poruncile, am fi putut lua contra lor și alte măsuri de cât numai înregistrarea în presă.

Știm însă că în anii din urmă partidul nostru național a trecut printr-o criza care l paralizase ori-ce acțiune. Și dacă alegerile au fost o dovadă că partidul s'a recules, acțiunea întreprinsă de valoroșii noștri deputați dovedește și mai mult, dovedește că poporul și-a ales reprezentanți cari își în-teleg pe deplin datoria! Să lupte cu barbație în Dieta și să lucreze cu harnicie șalara de parlament.

Noi dăm o însemnătate deosebită acesteia inițiative a lor. Ba credem că munca extraparlamentară să aibă un efect mai salutar de cât chiar cea din Dieta, pentru-că numai după-ace partidul s'a organizat temeinic ear partizanii sunt ținuți în continuă căldură, putem spera să ne putem manifesta

la toate prilejurile potrivit numărului nostru și prin puterea noastră extraparlamentară să dăm autoritate tot mai mare glasului deputaților noștri.

Așteptăm deci cu încredere realizarea proiectului întocmit de fruntași și nu putem îndemna îndestul pe toți cei chemați și căror li-se va face apel, să dea tot concursul lor, ca prin devotament pentru cauză și încredere frățească să ajungem odată a vedea ceea-ce d'un șir întreg de ani dorim: organizarea temeinică a partidului național, organizare care, așa sperăm, va fi cu atât mai salutară și va da cu atât mai sigure roade, cu cât alcătuitoarii ei au luat de model multe din câte s'au dovedit folositoare în viața celorlalte partide politice din patrie.

În felul acesta, activitatea decretată în conferința dela Sibiu într'adevăr va însemna o nouă eră în viața noastră națională.

Voci de presă.

Asupra situației din Ungaria și a atitudinii ce urmează să păstreze naționalitățile, «Conservatorul», «Speranța» punându de vedere al guvernului român, scrie următoarele:

„Nu e treaba noastră să le arătam calea de urmat într-o chestiune ce privește afacerile interne ale Monarhiei. Dacă judecăm însă după precedente și tradițiuni, este de presupus că ele vor cădea în cumpănă în favoarea Coroanei și în contra nizuințelor exagerate ale partidelor ungurești.“

VIS ȘI REALITATE.

Iul Fănică.

Ce noapte de adevăr!

Parcă nu se întunecase bine când te părăsisem și mă întorceam gândit și trist spre casă, ca totdeauna când îți vorbeam mai mult.

Nimic pe lume nu ar mai fi putut întrema pacea sârmanului suflet al meu; — și pășeam deplângându-l. Și de atâtea ori cercat-am să te uit pe tine, cauza însulețită — dar fără suflet — a durerii lui! Vedenia ta însă, mi era tot în cale... și zadarnic frecam ochii și priveam aiurea, tu resărea voioasă și pricepătoare, senină și seducătoare — „rea“!, în tot locul unde mi-aruncam privirea

... și sufletul, — sârmanul de el, — decât sbucium nu ar fi fost scăpat fără acea *ti-randă* vedenie frumoasă...

Nu-mi era departe casa de a ta, dar am tră-pădat totuși ore întregi pe ulițe. Cine știe de câte ori voi fi trecut chiar pe la poarta casei mele, — dar nu mi-am mai recunoscut-o... — ci asemeni somnambulului mă învârteam în același loc și căutam — ce, singur nu știam...

De ce eram astfel?

— Simplu...

Au n'ai fost tu icoana făcătoare de minuni a ființei mele întregi? Căci de eram de două ori de moarte gata, de ajuns mi-era să te zăresc pe tine — și 'n zarea ochilor tăi pierdut, să regăsesc destoinicia toată a unui ideal desăvârșit! Au nu mi-al fost tu mie: vergura preasfântă lumii? — și nu cătam la tine mângâiere când

gânduri negre încetușau gândirea mea? Au nu-mi erai tu facla călăuzândă ziua, luminătoare noaptea — și dătătoare de nădejde când raza ei mă străbătea? — Dar ce zic!

Greșesc?

Nu... tu știi bine... dar — durere!...

Pășind mereu, ieșisem de demult din sat. În fața mea își resfira asprimea vântul; — ci eu pășeam mereu... mereu alergător, mereu în neștiință. Zăpada scârția spasmodic sub pașii mei și nu zăream decât scântel în cale-mi... — ci tot mai aprig înaintam — pierdut.

Deodată, o lumină vie mă pironi în loc. Vedeam, dar nu știam ce văd; — priveam dar nu pricepeam ce...

Dar mugete de surle răsunară sombru prin pustiu și groază mare, însuși chiar pământul pare că ducea...

— „Sfârșitul lumii!“

Când mi-am putut rosti cuvântul acesta, totul se învăli într-o negură de nepătruns.

Rămăsei amețit, pironit loculul, — când falfăit puternic de aripi mă făcu să tresar înfricându-mă și mai mult. Privesc în sus... — Stoluri mari de negrii corbi se năpustesc asupra-mi să mă apuce... — Eram pierdut de groază, — și-mi părea că numai pământul de s'ar deschide să mă 'nghiță, m'ar scăpa de grozăvia clipei viitoare...

Dar?

În clipa a doua un vuet surd îmi smulse un țipăt, — apoi căzui cu fața 'n sus fără simțire, — lat.

Ci vuetul se repetă din nou, și mai puternic, iar când credeam că deja 's pradă corbilor

— un bubuit de tunet mă puse în pinoare. Corbuli steteau ca pironiți în aer, fie-care în locul unde-i apucase tunetul! Nici o aripă nu mai bătea — și toate capetele erau întoarse în zare, de unde, în vâpăi de foc, s'apropia o tologă trasă de două lebede. Pe un tron orbitor de strălucire ședea o lină fecioară; peul aurit îi undula pe umeri; haina albă și lungă s'abătea din fronsete; o mantie de azur acoperea în parte corpul iar pe cap diamantate stele împodobeau coroană împărătească.

Steteam acuma rugător ca în fața preacuratei; nu mai știam ce o fi de aici și nu anai pricepeam nimic.

De razele ce 'mprăștia teleaga toți corbii s'au fost aurit. Eu nu mai puteam privi; mi-am închis genele molcom — și cu mâinile în chip de rugă, „îndură-te!“ am zis.

!... Dar ce glas îmi răspunse!... Ce voce era aceea ce-mi vorbea? În fața mea aveam ceva eteric iar vocea era pământescă... și chipul fecioarei îmi era așa de cunoscut!...

Cercai să-mi amintesc... — da! Tu erai.

Și cum? De lângă tine doar plecați plin de ură 'n lume...

— „Trezește-te din somnu-ți și privește-mă!“ — „Îți semăn?“ — se răsti vedenia.

Când o am auzit vorbind cu atâta retor de poruncă, mi-am deschis ochii... — dar m'am simțit acum în toată goliciunea mea sulețescă... — „Iată, mi-am zis, ce este a 'nălța la zeitate chipul unei pământene, lase! — Tocmai prin tandrețea ei!“

— Ce e? Ce vrei cu mine?... — întrebai plângător.

— „Dar încă nu te pleci tu mie?... Și

„Leații supuși ai regelui Ungariei, de naționalitate română, în special, au dat în cursul istoriei atâtea dovezi de iubire de patrie și de credință nestrămutată către suveranul lor, în cât și de astă-dată, vor ști de sigur să-și facă datoria lor de cetățeni“.

„Orî cum o fi, suntem în ajunul unei revoluțiuni istorice a imperiului Habsburgilor.“

„Opera dualistă alcătuită de Deák pare că este adânc zdruncinată; aspirațiunile separatiste ale lui Kossuth și ale partidului său au devenit atât de populare în Ungaria în cât ori-ce guvern parlamentar va fi silit să ție cont de ele. Prin urmare, trebuie să se găsească un mijloc pentru a încheia un compromis bazat pe concesiuni mutuale; de nu, Fejeváry va fi silit să procedeze dictatorial.“

„Nu este însă probabil că lucrurile vor ajunge până acolo, căci cei mai aprigi șovinisti unguri vor înțelege că ar fi în detrimentul țării lor.“

„In toate acestea însă, este de admirat energia și tenacitatea neînvingătoare a Impăratului Frantz-Iosef care, în adâncile sale bătrânești, ține piept cu un curaj neclintit, pretențiunilor pe care le crede atingătoare demnității sale și armatei“.

Bismarck despre Unguri. Amănuntele din ziarele budapestane ne arată noua fază în care a intrat criza ungară, cu ocazia prezintării noului minister luat în afară de partidele politice în fața parlamentului. Cu această ocazie reproducem după revista vieneză „Wolkswirtschaftliche Wochenschrift“ următoarea părere a lui Bismarck asupra Ungurilor:

„Dacă în Ungaria ar da totdeauna măsura considerațiunile politice înțelepte, atunci această națiune bravă și independentă ar vedea deslășit că ea, ca o insulă în marele ocean al populațiilor slave și cu numărul ei relativ mic, nu poate să se mențină de cât prin alipirea de elementul german din Austria și din Germania. Dar episodul Kossuth și înăbușirea elementelor germane credincioase imperiului chiar în Ungaria, precum și alte simptome au arătat că în momente critice, încrederea în sine a românului și a avocatului ungar este mai puternică de cât rațiunea politică și stăpânirea de sine“.

DIN ROMÂNIA.

Sosirea Regelui și Reginei. MM. LL. Regele și Regina au sosit la Predeal Joi dimineată, la orele 7.10.

Majestățile Lor, la scoborirea din tren, au

fost întâmpinate de dl președinte al consiliului și de d-nii miniștrii; de membrii corpului diplomatic aflați în Sinaia și de diferite alte persoane prezente.

MM. LL. Regele și Regina au binevoit a se întreține cu persoanele prezente, după care au plecat cu un tren special la Sinaia, unde au sosit la orele 7.40.

Aci Suveranii au fost întâmpinați de autorități, de ofițerii batalionului 2 de vânători „Regina Elisabeta“.

Dela gară Majestățile Lor s'au dus la Castelul Peleş, unde au luat reședința de vară.

Expozițiunea generală română din 1906. Comisariatul general, a lansat următoarea a 2-a circulară:

Expozițiunea națională română din 1906, având caracterul general, urmează, ca ori-ce lucrare făcută în ori-ce direcțiune a cunoștințelor și nevoilor omenești, să-și găsească prin urmare locul său prevăzut.

Clasificațiunile ce s'au propus, sau cari s'au realizat cu ocaziunea diferitelor expozițiuni, sunt variate și număratoase. În ce ne privește pe noi, va trebui ca, fără a ne pierde într-o clasificățiune prea amănunțită și care să tradeze mai mult o preocupățiune de ordine științifică și teoretică, să cautăm numai a indica liniile mari fără cari nu este posibil a merge mai departe, rămânând ca subdiviziunile să fie cât mai număratoase, plecând nu dela concepțiune abstractă, dar conducându-ne numai de natura, valoarea și numărul obiectelor expuse.

Viitoarea expozițiune va cuprinde următoarele divisiuni:

1. Agricultură;
2. Silvicultură;
3. Horticultură și viticultură;
4. Creșterea vitelor și zootehnia, piscicultură și pescuitul;
5. Mine și cariere;
6. Industriale;
7. Geniul civil și militar, arhitectura, mecanica și electricitatea, mijloacele de transport, armata;
8. Instrucțiunea și educațiunea. Instrumentele și procedurile generale ale literelor, științelor și artelor;
9. Artele frumoase;
10. Higiena, asistența publică și economia socială;
11. Cultul;
12. Trecutul (secțiunea retrospectivă).

Pentru fiecare din aceste secțiuni va urma câte o circulară explicativă pentru a indica li-

niile mari; ear îndată ce comisiunile speciale vor fi numite, ele vor face de îndată publicațiunile speciale cu toate explicațiunile ce se vor găsi necesarii.

Jurii speciale vor fi alese de cu timp, prin înțelegere cu însuși expunătorii astfel ca toate garanțiile să fie luate de cu vreme, în priviște priceperii și imparțialității.

1905, Iunie 4.

Comis. general Dr. C. Istrati.

Instrucțiunea teoretică a soldatului de infanterie.

De căpitanul Alexandru Sturza.

București.

În această lucrare, a harnicului ofițer din regatul României, întâlnim o sumedenie de idei, cari taie în domeniul pedagogiei și ca atare aparțin materiei de predilecție cu cari să îndeletnicește subsemnatul. Nu voi vorbi deci ca un nechemat, dacă din acest punct de privire voi cere a se face o mică dare de seamă asupra acestui op valoros. Pentru noi intelectualii din provinciile vecine României libere e totdeauna mare bucuria, când vedem, că regatul vecin, în care locuiesc frații de ai nostri, dă câte un semn de propășire.

Pe mine special mă mișcă ori-ce semn de propășire, dar mai ales mă simțesc elevat sufletește, când văd că apar opuri literare și științifice, căci am convingerea, că acestea mai mult denotă o viață pulsantă sufletească în spiritul etnic al poporului nostru.

Ca om căruia îmi place să urea literară științifică din toate colțurile de români, am resimțit o plăcere deosebită am putut constata, că și cereurii noștri în mâne se îndeletnicesc cu lucrări de o bucată de vreme au eșit mai mult sau mai puțin, cari au fost prezentate și Academiei Române spre premiare.

Mi-a bătut la ochi, că tinerul ofițer Alex. Sturza, pe care am avut norocirea a-l cunoaște de când studiam la universitatea din Iena a lucrat multoare opuri pentru trebuințele soldatului.

Și acum când pentru a doua oară prind peana să-l fac o mică dare de seamă, satisfacțiunea unui îndemn intern de a spune ceva și poporului nostru din această monarhie despre bufele isprăvuri, ce se fac la București.

Felulul, cum are să se facă însăși instrucțiunea după sistemele, adoptate la miliție, îi premerge o considerație teoretică, care pe mine mărturisese m'a surprins într'un mod foarte plăcut.

Toată instrucțiunea soldatului infanterist are să tindă la formarea caracterului militar. Corect

nică nu mulțumești măcar că te-ai scapat din ghiarale corbilor?... — tună vocea ei, — „așteaptă!“

Eram peste fire răsvrătit în mine ear timpul de când nu mai eram în firea mea, și încă martor la atâtea grozăvii, îmi părea secol.

— Aștept! — răcnii sălbatec. — Ce crezi că încă poți să faci cu mine! Nu mai am simțire... Nu mai am viață... Eu nu știu cum mai pot trăi... — Regină ești?... — Răzbună-ți... — Te iert! —

Atuncea ca un uliu se năpusti asupra-mi frumoasa arătate. O prinsei însă de gât, dar strângându-o pe răzul la pământ cu dansa deodată. Ci mi-se desprinse din cătușele mâinilor slabe: se înălță în sus — și deveni un vultur aprig.

În momentul următor, sufletul meu se desprinse de corp și preschimbat într'o turturea fumurie ruruia plângător pe o creangă dintr'un pom de alături.

Într'aceia vulturul se avântase în aer. Dar acum, ca o săgeată se repezi spre corpul meu; îmi sparse pieptul și-mi înlipse ghiarale adânc în inimă, s'o scoată afară... — un gemăt trist însă din lături, al turturelei, îl făcu să-mi lase inima, — și atunci se repezi spre turturea.

Minune însă! — În jurul ei se prinse un cadru de sticlă.

Vulturul lovi cadrul dar acesta nu suferi nimic.

Se avântă din nou și se repezi apoi spre el, și ear, și ear, — dar zadarnic... mereu se lovea de pereții cadrului sticlos ce închisese turtureaua ca s'o apere.

A patra oară, lovindu-se greu, vulturul căzu scâldat în sângele lui. Dar se sculă din nou, în-

cet, se scutură, apoi, cât pășind cât sburind, s'apropie de vâlceaua la marginea cărei stăteam lungit; bănu din vâlcea, și — minune! — se făcu mai aprig de cum fusese!

Spre mine nu se mai uita. Se avântă în sus până ce se pierdu. Mă credeam scapat de acum. Turtureaua părăsi cadrul și sbură alături lângă mine. Rana din piept mă durea amar. C'un vaiet trist mi-se deschiseră ochii și-atunci... — grozăvie! — zăresc pe vultur ca un fulger repezit din înălțime spre cadrul de sticlă unde fusese turtureaua. Beat de dor de sânge nu observă că prada îi lipsește — și în momentul următor se isbi de cadru astfel, încât vultur și cadru să prăbușiră în fărâmură. O volbură de vânt împrăstie fărâmurile și într'aceia corbil înviară toți.

Dar nu mai erau corbi...

Cete drăgălașe de porumbel mă impresurau acum! Se lăsau pe marginea vâlcele și udând ciocurile se stropeau pe pene și tot mai argintii deveneau penele.

De odată însă se împrăștiară speriați în toate părțile... — „Fugiți! Fugiți! — Uliu!“ — părea c'aud, și într'un moment, luându-mi turtureaua între dâșii, pieriră toți porumbeii.

Priveam nepăsător spre Uliu, — nu mai aveam nici o frică; — acesta făcu câte-va roate în juru-mi; îmi zări poate rana, că, se repezi și el spre mine. — Îmi smulse inima și se ridică cu ea pe răchita de alături, fălos par'că de prada lui! — Dar de-abia ciupi din ea odată și se scutură scârbit de amărăciunea ei. Ghiarale înlipse în inimă nu se desprinseau ușor ear el se scutura ca și turbat să poată s'o arunce în lături: ciocul nici nu l-ar mai fi plecat spre ea.

Scăpă în urmă inima care se prăvăli pe coastă în jos, oprindu-se în vâlcea.

Uliul sbură, ear porumbeii reveniră iară; — ci din porumbel, se preschimbară în tot atâtea gingașe fecioare costumate în rochițe albe și cu cununițe argintii pe capete.

În cântece de ângerii se îndreptară spre vâlcea c'o cutioară; scoaseră inima, apoi și o puseră într'însa — plecând în urmă spre grădina de alături unde pregătind o gropșoară, îngropară sârmana-mi inimă la rădăcina unui măr bătrîn.

„Aci fu revederea
„Aci fu jurământul
„Aci e mângăerea
„Aci va fi mormântul...“

Cântară în cor fecioarele, apoi se îndreptară ear spre mine; mă udară cu apă din vâlcea pe frunte și-mi spălară rana din piept iar aceasta se vindecă pe loc. Și fecioarele cântau în cor:

• „Întoarce-te acuma
„În el, suflete-al lui,
„Și îți trezește huma
„Din somnul veacului. —
„Ear' visul nu-l agite,
„E visul trecător...
„De chinul lui să uite
„Sărmanu și muritor...“ —

și turtureaua sbură pe de asupra mea, se scutură și se perdu... Ear' eu îmi revenii în fire.

Fecioarele periră ca prin farmac. Numai o armonie de cântec se mai distingea slab de departe:

„Din pulbere de ură
„Revin' precum ai fost

din punct de vedere psihologic, să susțină că pentru a învinge la această țintă finală e neapărat să lucreze ofițerul și subofițerul spre a deștepta în soldat *puterea de a voi*. E cunoscut din psihologie că caracterul își are baza în voință și cel ce lucrează spre a dezvolta voința, lucrează ipso și pentru formarea caracterului în general. Aici fiind vorba de dezvoltarea soldatului, cu mijloacele date la miliție va forma voința în *sens militar* și în consecința și caracterul.

Analiza voinței și deducerea fenomenelor psihice până la amănuntele lor e făcută cu multă pricepere și constată că e în conformitate și cu știința psihologiei de azi.

În special relev, că autorul stăruiește mult pentru libertatea voinței și pune mare preț pe *inițiativa privată* a soldatului inferior, care în caz de pericol e de o *netăgăduită valoare*. Prin întreaga lucrare se trage ca un fir roșu considerarea *individualității* soldatului, un punct căruia să dă expresie și în *ordinea de zi* date armatei de *Majestatea Sa Regele Carol* și totodată e în conformitate și cu vederile, pe cari le reprezintă toți pedagogii, direcției științifice în pedagogie.

Sibiu, Iunie 1905.

Dr. Petru Șpan.

Din străinătate.

Centenarul nașterii lui Mazzini.

Roma. — Camera deputaților. — Di Fortis, reamintind că ziua de astăzi coincide cu aniversarea primului centenar al nașterii Giuseppe Mazzini pe care poporul italian o celebrează cu iubire și recunoștință iar lumea întreagă și-o amintește cu admirație, a evocat figura marele patriot italian propunând Camerei să ridice ședința ca semn de omagiu și reverență (Vii și generale aprobări).

Președintele Marcora pronunță câte-va cuvinte bine simțite de admirație pentru Mazzini, relevând că întreaga Italie îl onorează și ca regele va asista astăzi la comemorarea lui. Președintele a rugat Camera să se asocieze la propunerea dlui Fortis (Foarte vii aprobări. Toți deputații în picioare aprobă prin aclamație propunerea dlui Fortis. Ședința este ridicată).

Discursul Țarului către delegații Zemstovurilor.

Iată textul complet al alocuțiunii adresate de Țar deputațiilor Zemstovurilor și municipalităților:

„Sunt fericit de a vă fi auzit. Nu mă îndoiesc, d-lor, că ați fost conduși de un sentiment

„Tiranică făptură,
„Și cere-ți adăpost.
„De lumea ta uitată
„Cerșește-ți un iubit
„Și n'avea nici-odată
„Ce ai disprețuit...” —

de aci se perdu totul și nici o șoaptă nu mai era împrejur.

Eram singur.

Zarea se luminase de tot drăgălaș; mă ridicai și privii spre răsărit. Aurora împurpura tot mai frumos orizontul; soarele răsărea: — „Fii binecuvântată ziua!” — am zis și am luat-o prin dosul grădinilor spre sat.

La vre-o câți-va pași, mă oprii locului — înmărmurit. Tu plângeai în grădina voastră, plecată pe trunchiul mărunț bătrân din fund, — plângeai la rădăcina mărunț sub care ne-am iubit întâiu, sub care ne-am iubit din nou, ne-am jurat din nou iubire... — la rădăcina mărunț de care era legată toată fericirea mea... tot amorul ce într'atât l'ai maltratată!

M'apropiai de tine; — tu nu 'nceai din plâns.
— Ce ai Susano? — ți-am zis.
— Lăsați-mă! Lăsați-mă să-mi plâng perzarea... — lăsați-mă...

„Din pulbere de ură
„Revin precum am fost,
„Tiranică făptură, —
„Dar ce! un adăpost!...
„De lumea mea uitată
„Cerșescu-mi un iubit
„Dar' n'oi avea vreodată
„Ce am disprețuit...” —

de adâncă dragoste de patrie adresându-vă direct către mine.

„Am fost și sunt măhnit în adâncul sufletului meu împreună cu d-voastră și cu întreg poporul meu pentru calamitățile ce războiul le-a adus Rusiei precum și pentru toate calamitățile ce sunt încă de provăzute și pentru toate perturbațiunile din interiorul țării.

„Risipiți îndoelile ce le aveți, voința mea va rămâne voința suverană și nestrămutată și admisiunea celor așteși la încredințarea Statului, va fi desăvârșită în mod regulat. Zilnic veghez și mă consacru acestei opere. Puteți aduce acestea la cunoștința tuturor, și celor cari locuiesc în orașe precum și celor dela sate. Sunt ferm convins că Rusia din nou va eși învingătoare a încercărilor la cari a fost supusă și se va restabili, cum a fost în trecut, o unire între Țar și poporul rus, o comunianță de cooperare care va servi de baza unei stări de lucruri care să răspundă principiilor ruse originale.

„Am adâncă încredere în sincera dv. dorință de a mă secunda în această operă.”

Războiul ruso-japonez.

De ce a fost bătut Rojdestvenski.

Rojdestvenski ori a căutat lupta, ori era nevoit a alege calea cea mai scurtă, ori a fost înșeliat, că strimtoarea Coreei nu e păzită.

Rojdestvenski nu trebuia să caute cu ori-ce preț lupta, mai ales având în vedere gravitatea unei înfringeri pe apă. O flotă care a fost șase luni pe drum, nu e în starea cea mai bună pentru a căuta luptă cu ori-ce preț. Avea nevoie de o bază, unde să-și facă reparațiile, de un port întărit: trebuia deci să aibă țelul principal: ajungerea la Vladivostoc.

Ar fi putut tăbări de-a dreptul asupra lui Togo, numai dacă ar fi fost cu totul superior prin vase și prin starea morală a marinarilor. Știa însă bine, că superioritatea sa în privința chiurasatelor era mai mult de cât compensată prin numărul mai mare de *craciștoari* înzelați și de torpiloare. Rojdestvenski trebuia să-și dea seamă de însușirile înalte ale lui Togo, chiar de ispravile acestuia înaintea Port-Arthurului. Nu trebuia să pună pe o singură carte vaza Rusiei, domnia pe mare. Flota întreagă, trebuia să și dea seamă de înfringerea ce o înfringere va avea asupra luptelor pe uscat. Trebuia să înțeleagă, că are datoria să ajungă la Vladivostoc. Cel puțin trebuia să aibă grijă ca lupta să se petreacă în apropiere de acest port, ca să poată scăpa acolo cât mai multe vase. A lua taurul de coarne e

și tu, Susano, cântai plângând, tocmai versul ultim din cântecul din urmă al corului fecioarelor ce mă 'nvieră ceva mai înainte, la vâlcea.

Și nu-mi puteam da seamă acum, ce fel era acel cântec... doar' suna așa de sombru... — blestem?... ce? Iar' amintirile aprofundându-mă îmi reveni întreaga scena petrecută, — și vulturul, și fecioarele, și turtureana, și... cadrul... da, — și prăbușirea vulturului de cadrul!

Dar' vulturul fusesesi tu!... — Și vulturul s'a prăbușit... — iar' tu acum ești vie?

Ah! — Blestem... — blestemul!

M'apropiai de tine, — tu nu mă cunoști de loc; plângeai mereu cântându-ți refrenul...

Răsărise la rădăcina mărunț, pe o mică moviliță în chip de mormânt, o jalnică trupină de spin.

Pustiu, pustiu!

Mărul ploua flori roz-albe pe mormântul bietei inimii, și iarba inverzea din ce în ce în jur.

Mă simții cu incul străin de tot, nu mă cunoșteam nici măr nici mormânt nici nimic.

Mă depărtați apoi.

Pășeam molcom pe potecuta șerpuitoare din fundul grădinilor. Nu mai eram ca pân'aci; păream mai tinăr, mai neștiutor, — copil. Eram așa de ușurel de-mi se părea că zbor.

Dar' de pe potecută îmi lovi auzul un plâns ca de copiii.

Privesc în lături.

La rădăcina unui măr din grădina de lângă mine plângea o fetișcană. O privii compătimit.

— „Biata fetiță!... Cine știe ce-a avea?!” și am plecat — neștiutor mereu...

Arad, 1905.

C. Delas.

mare curaj, când ești în stare a-l și dobori: dar a- apuca de coarne numai din pricina desnădejdei nu e fapt cuminte.

Se zice că flota n'avea cărbuni și deci a trebuit să apuce pe calea cea mai scurtă. A cui e vina? Cine l'a pus pe Rojdestvenski să stea mai mult de o lună în marea Chinei, cu căldările sub presiune, de teama atacului? Să aștepte pe Nebogato? Dar de ce nu l'a așteptat la Madagascar sau lângă niște insule din oceanul indian? Acolo ar fi economisit cărbunii, ba chiar și-ar fi putut umplea magaziiile dela vasele de transport, cari l'ar fi ajuns. Ar fi putut intra în Marea Chinei nu prin Malacca, dar prin vre-o strimtoare de ale arhipelagului Sonda și-ar fi putut să-și înocască provizia de cărbuni în vre-o insulă de pe acolo și apoi ar fi apucat fără teamă pe la răsăritul Japoniei spre Vladivostoc. E adevărat, că Togo l'ar fi așteptat ori la strimtoarea Van Diemen sau lângă baia lui Petru cel Mare ori l'ar fi lăsat să intre și l'ar fi blocat acolo. Ori cum înfringerea Rusilor nu putea fi așa de groznică, dacă lupta ar fi fost lângă Vladivostoc.

S'ar zice, că nu putei cerca a trece prin strimtoarea Tsugaru, care e minată și întărită, putea însă trece prin La Perouse și în apropiere avea baia Aniva în Sahalin și chiar portul Korsakofsk. Dacă ar fi avut grijă, ca să fie acestea faptul că trei vase rusești în Enyuist au putut ajunge până la Manila, dovedește că aveau vreme ca să fi ajuns la Aniva sau la Korsakofsk.

A treia presupunere, că Rojdestvenski a crezut că va găsi drumul nepăzit, e ciudată. Căci unde, dacă nu în strimtoarea Coreei, putea fi Togo? Doar și toată lumea știa, că se află lângă Masampho! Rojdestvenski a făcut totul pentru ca lupta să se fi pregătit dinainte cu grijă: A dat de altfel el singur destule semne neîndoioase, că are de gând să treacă prin această strimtoare. Ci a venit prin strimtoarea Malacca era un!; dar după ce s'a prefăcut a apuca prin strimtoarea Bashi, nu s'a întors spre Shanghai și nu și-a închipuit că Togo a aflat și deci s'a pregătit a-l primi, cum i-a venit mai la îndemână!

Rojdestvenski n'a avut măcar măiestria în retragere pe care au avut-o generalii din Mandșuria și au scăpat armata rusească de pe uscat nimicire desăvârșită.

Critica a găsit scuze pentru generalii învinși: dar nu va găsi pentru admiralul care duce flota sa de-a dreptul în locul unde dușmanul, bine pregătit, o așteaptă. Rojdestvenski a putut fi organizator bun, bun conducător pe expediții pacifice, dar strateg n'a fost.

N'a avut talentele unui admiral și n'a avut măcar norocul de soldat să moară cu flota cu tot.

— 24 Iunie.

Paris. În Petersburg e mare teamă, că operațiile începute de Oyama contra armatei rusești vor avea drept urmare: *catastrofa armatei lui Lienerici*. Se crede că, Oyama până ce ține în șah frontul rus, prin cercetași săi caută să afle cât mai multe amănunte despre pozițiile ruse, deoarece-voeste să atace pe Lienerici pe la spate. Oyama are atât de multă armată, că fără Nogi și Hasugava poate ținea piept Rușilor. Se crede, că la începutul lui Iulie Nogi și Hasugava, după ce vor împresurat Cunsulin și Kirin vor trece în ofensivă. Numai o *imediată retragere în Carbin ar scăpa în acest caz armata rusă de catastrofa*. Armata japoneză e cu mult mai tare, decât mai înainte, iar Nogi, Ocu, Nodzu, Curochi stau în acelaș rând, ca și atunci. Afară de ei mai e rezerva sub conducerea lui Cavamura. Generalul Hasagava conduce o a șasea armată, care eventual poate porni contra Vladivostokului. Cât e de mare aceasta, nu se știe.

Japonezii înaintează.

London. Times află, că Japonezii vor înainta cu o iuteală surprinzătoare, iar Daily Telegraph crede că știe, că lui Lienerici îi merge din ce în ce mai rău.

Rusaliile la Dobra.

Plăcută zi a fost pentru Dobra ziua primă de Rusalii și plăcute sunt și amintirile din această zi, cari pe veci nu se vor putea șterge din inimile noastre.

O legătură strânsă de frație lega Orăștia de Dobra, din momentul acela în care Dr. Vlad Aurel a rupt ogorul întelenit al pasivității și a dat de

știre și altor neamuri păsurile ce le avem noi. Și țărâniea cercului Dobra îl adora ca pe un mântuitor al sorții ei, ear' ceia alți admirau cuităzanta, cu care pășea în dieta țării față de atâta adversari.

În urma grozavelor șicane dela alegerea din urmă, — unde a trebuit ca, cu lacrimi în ochi să-și ia adio dela acest cerc — și relațiile dintre noi și Orăștie se păreau mai slăbite. Era lipsă de ceva deosebit, care să reîmprospeteze din nou aceste relații și acest ceva a fost „Reuniunea română de cântări din Orăștie“, care nu numai că ne-a oferit o plăcută distracție, de a asculta câteva ore acordurile dulci ale cântărilor, dar a mai avut și o mare importanță culturală pentru noi.

Ca și orașanul, care după un timp îndelungat petrecut între zidurile înalte, căldura nesuferită și aerul nesănătos al orașului, — când ajunge la țară, la plăcutul aer de brad, ar voi ca deodată să cuprindă sănătatea ce i-o oferă acele tinuturi, așa și noi, cei din mijlocul vieții liniștite de sat și lipsite de distracții mai plăcute, musicale, ne-am delectat în ascultarea acordurilor plăcute ce ni-le-a oferit corul din Orăștie având de conducător pe simpaticul învățător, domnul I. Branga.

Cu drag am alergat la gară întru întimpinarea fraților noștri și în corpore apoi — după un scurt popas — ne-am dus la biserică pentru a asculta și serviciul divin. Și era lume — lume multă, pentru a asculta corul mixt, care a făcut slujba D-zeiască și mai înălțătoare. Glasulul dulce de tenor al protopopului Morar din altar, îi răspundea cu un echo acordurile plăcute ale corului d-lui Branga. „Sfânt, sfânt“, și „pe Tine te lăudăm“ au fost executate cu o adevărată artă, ear' chervicul în care am admirat mai mult solul de bariton al domnului teolog Damian, a fost neîntrecut de frumos. La urmă corul din loc de bărbăți sub conducerea d-lui Toma Roșu ne-a cântat priceazna „Lăudați“, de asemenea cât se poate mai frumos.

Intreagă slujba a fost un adevărat concert. Exclavia de care era cuprinsă lumea din sfântul locaș, atenția încordată cu care asculta plăcerea ce se putea ceta din fețele lor, acordurile dulci ce se pierdeau târziu prin diferitele colțuri ale bisericii, toate te transpuneau prin altă lume, îți înălțau inima, îți înviorau sufletul. De mult și multă vreme încă nu vor mai avea fericirea Dobrenii, să mai poată auzi în biserică acorduri atât de dulci, o slujbă atât de înălțătoare.

Cu praporii și cu mulțimea întreagă de popor, am eșit apoi la sfințirea grăului și pe urmă ne-am întors la hotel unde ne aștepta banchetul aranjat în onoarea oaspeților. Doine, hore și ardelene vesele, eșite de sub arcușul muzicii „Gogi“ din Orăștie, ne-a înviorat inimile în deșursul mesei ear' dl. Petric în cuvinte alese a bineventat pe oaspeți.

La umbra răcoritoare a pavilionului „Oporean“ am mers apoi cu toți pentru a participa și la naialul băeților. Lume multă și aici, veselie, miote, răsete, jocuri, amestecate cu acordurile muzicii, cântecul paserilor și murmurul isvorului Strigăte de „să trăiască“ avisau sosirea mult iubitului deputat Dr. Vlad. În publicul întreg intră deodată o însuflețire și mai mare, strigătele de „să trăiască“ se repetă și petrecerea se animă și mai mult.

Erau aproape opt ore, când abea ne am îndurat să părăsim acest loc plăcut și ne-am îndreptat către celalalt pavilion dela „Hotel Husariu“, pentru a asculta concertul.

Lumea începea să curgă ca ploaia și în scurt timp sala era întrefășută de public. De mult nu va fi avut Dobra parte de public așa de ales și atât de mult.

Cortina se ridică și corul începe concertul cu cântările „Sfânt sfânt“ și „Bălcescu murind“, ambele de Dima. Treccerile dela forte la piano, precum și intrarea diferitelor voci, toate atât de esacte; dovedeau studierea temeinică a cântărilor.

De sigur însă, că pentru fiecare ascultător, punctele mai plăcute și mai interesate au fost solurile de violină ale d-șoarei Adelina Piso, acompaniată fiind de d-na Dr. Erdélyi ș. a.: „Ave Maria“ de Schubert, „Serenade“ de V. Herbert, și „Balada“ și „Polonaise“ de Vreuxtemps, din cari cu deosebire cele 2 din urmă au plăcut cât se poate de mult publicului. Și mai mult ar fi ridicat însă efectul acestor puncte precum și al

întreg concertului, o sală închisă, cu o acustică mai bună.

La punctul răsunset dela Crișana, unde dnul Iantea, s'a achitat cât se poate mai bine de rolul ce l'a avut, întreg corul a fost plăcut surprins cu o ploaie de trandafiri de către damele din șirurile prime. Aplauzele frenetice nu se mai conțineau, corul a trebuit să repara iar pe bină și ne-a delectat cu mult hazliul „Căc“ de Vidu.

În „Dorul“ de I. Murășan și „Cucule cu peana sură“ de Dima, am ascultat două doine plăcute românești, cărora le a urmat apoi două cântece de joc, ce te făceau să salți în scaun: „Hora Severinului și Mândruțică de demult“ ambele de Dima.

Fără îndoială însă că punctul culminant al corului la făcut cântarea ultimă... „Dorul Ardeleanului“ de A. Popovici, care cu variațiunile cele multe și muzica cea drăgălașă românească ne-a lăsat o adincă și neuitată impresie. Soliștii: Domnișoara Lucretia Muntean și teologul Damian, au fost de asemenea peste așteptările noastre.

S'a început apoi dansul cu obicinuitul joc românesc: „Hora“. Aici puteam admira cu toții mai bine drăgălașul buchet de doamne și d-șoare, de corul petrecerei. Tactul ritmic al Horei precum și mulțimea de frumseți gingașe întrunite din toate părțile comitatului mă transpuseră pe tăcămii poveștilor cu zinele maiestre și cu petrecerile bogate.

Trei pași la stânga linișor
Și alți trei pași la dreapta lor
Se prind de mâni și se desprind
S'adună 'n cerc și iar' se 'ntind
Și bat pământul tropotind

In tact ușor.

Și-a durat dansul până 'n zori de zi, când ne-am așezat cu toții la o masă mare. Ia un picuț de vin și s'a încins un chef românesc în care rolul leului îl avea „Gogi“ cu cântecile lui, cu cari și pietrele le-ar fi mișcat din loc. Cu drept putem zice deci, că:

A fost atâta chin și cânt
Cum nu s'a pomenit cuvânt.

Și cui am putea mulțumi pentru aceasta frumoasă petrecere și pentru oarele de și mai plăcută distracție ce le-am avut la concert, decât corului din Orăștie și în special dlui Draga d-șoarei Branga d-șoarei Piso și d-nei Erdély? De încheiere mai adaug, că mi-ar plăcea, ca cât de curând să aud, că corul atât de bine instruit al Orăștiei propoveduiește și prin alte părți muzica românească, de care noi sătenii suntem atât de lipsiți și de dornici, și care cor special asupra noastră a dobrenilor a lăsat o adincă și neuitată de dulce impresie. Mi. Lu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Iunie 1905.

— Doliul episcopului Radu, Pr. Ssa episcopul dr. Demetriu Radu, după frumoasele serbări la inaugurarea reședinței sale episcopicești, a fost izbit de o mare durere. Mult iubitul și fericitul său părinte, Ioan Radu, a încetat din viață, la Sasuifalău în 16 Iunie. Moartea veneratului bătrân a produs o impresiune și mai dureroasă, căci dânsul a fost un om bine conservat, robust și sănătos. Harnicul econom lucrase la vie, unde l-a mușcat un vespe care i-a otrăvit sângele. Frânt de durere, Pr. Ssa episcopul Radu, care avea pentru părintele său o iubire de model, a plecat la înmormântare, fixată tocmai pe ziua în care voise să dea o mare serată în reședința renovată. În ormântarea, săvârșită tocmai în ziua primă de Rusali, a fost o imponentă manifestație a condolenței față de durerea ilustrului prelat al diecezi oradane. Trei dieceze s'au reprezentat: archidieceza Blajului, dieceza Orăștiei și a Lugojului. Toți șefii autorităților publice din împrejurime, stimători din toate părțile și un popor de mai multe mii din toate satele învecinate. A pontificat prepozitul capitlului din Blaj, I. M. Moldovan, cu strălucită asistență de preoți; iar cuvântarea funebrală a fost rostită de vicarul episcopesc din Oradea-mare, dr. Augustin Lauran. Atât înainte, cât și după înmormântare, Pr. Ssa episcopul Radu a primit și primește condolențele din toate părțile, la cari ne însoțim și noi din toată inima.

— Doi bătași. (Scandal în grădina dela Crucea albă). Scandalul întâmplat Sâmbătă sara în grădina dela Crucea albă e noua senzație aradană. Doi oameni în vârstă, unul tare în vârstă adevă, baronul Bánhidly și redactorul ziarului local „Aradi Hiriap“ nu numai că s'au luat de păr, ci s'au bătut sdravăn, cum mai bine nici în o cărcimă de sat nu se putea.

Precedențele bătaii sunt următoarele:

În ziarul lui Schröder în zilele trecute au fost și următoarele șire:

Un domn în vârstă întreabă pe baronul Bánhidly înțitor:

— Ce cariera ai neposte?
— Vara joc tennis, ear iarna umblu la ghiată, răspunde tinărul baron.

Tatăl Bánhidly încă a cetit șirele, s'a indignat, a văzut vătămare în cele scrise, drept aceea Sâmbătă sara a somat telefonic pe Schröder, că se vie la Crucea-albă, fiind-că vrea să-l insulte.

Schröder a mers, s'a apucat la bătaie cu bătrânul și de nu erau chelnerii ar fi fost de bună seamă mai mult, decât fețe sgăriate, pământuri, experiențe cu gradul de tărie al meselor birtului etc.

Afacerea s'a aplanat azi, Luni, după toate regulile cavaleresti.

— Intre alegători. Eri Daminecă, deputatul Russu Șirianu a fost să dea seamă despre situația politică alegătorilor săi din comuna Nadab. La gară l'au așteptat fruntașii satului, în frunte cu preoții Dumitru Muscan și Laurențiu Toader și învățătorul D. Boariu.

Întâmpinarea deputatului a fost foarte cordială; părintele Muscan a ținut o vorbire în care a arătat dragostea poporului și bucuria mare ce simte că poate saluta în comună un deputat român și mulțumește deputatului că și după alegere își cercetează alegătorii, ceea-ce până acum nu erau obicinuiți Românii să vadă.

Di Russu Șirianu spune că a venit cu bucurie între bravi săi alegători, cărora le mulțumește pentru călduroasa primire.

Precedat de un șir lung de călăreți, într'o trăsură îmbrăcată toată în flori și urmat de un șir mare de trăsuri țărănești, între entuziasme aclamări, deputatul își face intrarea în sat. Strada-mare, pe unde trece, este plină de lume. D-sa descinde la ospitala casă a d-lui preot. Se duce apoi să asiste la serviciul divin servit de bătrânul preot Crainic. După liturghie, fiind convocat Sinod (pentru o afacere urgentă), părintele Muscan serverște chemarea Sfântului Duh și în urmă sfințește o frumoasă icoană dăruită bisericii de dl Russu Șirianu.

Darea de seamă a început-o dl Russu la orele 11 și a vorbit poporului mai bine d'o oră, arătând întreaga situație politică. Poporul a primit cu mare bucurie și mulțumire cele spuse de iubitul său deputat.

S'a servit apoi, în casa părintelui Muscan masă comună, la care au fost invitați afară de deputat și familia sa, inteligența din comună, din Chișineu dl R. Veliciu și din Șimand dl Cornel Grozda. Aici s'au ridicat mai multe toast. Dl Muscan a salutat pe deputatul cercului, acesta la rândul său a toastat pentru bravul luptător și preot dl Muscan, aducând elogii și doamnei Muscan, care cu atât afabilitate și-a primit oaspeții, ear dl Boariu și-a manifestat bucuria ce o simte poporul putând vedea în mijlocul său și pe stimata d-na soție a dlui deputat.

Dupăce deputatul, însoțit de preoți și învățător s'a dus să mai vadă poporul, adunat în curtea școlii, cu trenul de 4 s'a întors la Arad.

— Teatru român la Brașov. Marți a treia zi de Rusali s'a jucat la Brașov în sala cea mare dela Redută sub îngrijirea dlui Z. Bărsan o reprezentație teatrală cu piesele „Lăutariul din Cremona“ de Fr. Coppeé și „Necinstiții“ dramă în trei acte de Girolamo Rovette. Prima, un poem dramatic sentimental, cunoscut celor cari se ocupă cât de puțin cu literatura, se desfășură într'o atmosferă romantică, dulce, intrupând în cel mai înalt grad jertfirea de sine a unui suflet delicat, a artistului Filippo ghebosul, pentru fericirea și dragostea lui Sandro și Gianina. E o bucată asta, pe care nu poate s'o guste publicul mare, e o floare, pe care trebuie s'o atingă o mână delicată, altfel se scutură, e ceva liric în cel mai înalt grad, sunt lacrimi aici, lacrimi izvorite dintr'o resemnare de Christos

Au simțit-o sufletele gingașe și dimpreună

cu Z. Bărsan, care curgându-i lacrimile și încercându-se de plâns se desparte de vioara, de copilul lui, numai ca să-i facă fericiți pe ceilalți, au plâns acele suflete și l-au răsplătit pe artist cu aplauze prelungite. Au mai jucat în această piesă d-șoara E. Pitiș, o tineră poetă care în curând va ajunge cunoscută de publicul mare, întrecându-și rolul Gianinei cu toată gingășia ce i-se cuvine acestui rol: Iulius Enescu, care după spusa dlui Bărsan e cel mai bun diletant, pe care l-a găsit în colindările lui prin Ardeal și Șofronie Roșca, un tânăr cu multă dragoste de artă.

A doua piesă a fost „Necinstiții“ o dramă puternică în care primul rol de femeie a fost jucat de tinăra și admirabilă artistă a Teatrului Național din București, domnișoara Mărioara Voiculescu.

Despre piesa asta s'a mai scris în Gazeta dumneavoastră când cu ocazia reprezentării ei la Sibiu.

Diletanții au jucat corect toți din toate punctele de vedere ear' artiștii, cari în câteva scene rămân singuri au încrămășat publicul prin jocul lor nebun, italian în cel mai înalt înțeles al cuvântului. Acum am putut numai să apreciem puterea dramatică a cuvântului dlui Z. Bărsan, când l-am văzut jucând alături de o artistă de primul rang, cu d-șoara M. Voiculescu. Acum au înțeles cel-ce l-au văzut pe Z. Bărsan cum poate să joace un artist când joacă alături cu un artist și cum când e osândit să joace cu diletanți.

De d-șoara Voiculescu ce să mai vorbesc? Au apreciat-o de mult gazetele bucureștene și publicul din capitala României decât să mai venim noi, niște provinciali, să ne dăm părerea. Ne-a fermecat, atâta pot spune.

Di Iuliu Enescu în rolul lui Orlandi, un literat cu fumuri, rol de caracter, a fost delicios. Leger, cu totul acasă, afurisit așa puțin; tocmal așa cum trebuie.

Au mai jucat, D-șoara E. Pitiș, D-na M. Popescu, D-nii Vlaicu, Roșca și Baboe, care toți au fost la locul lor, muncind pentru reușită cu multă inimă și cu multă dragoste.

Tinerimea din Brașov a dăruit D-șoarei M. Voiculescu un admirabil coș cu flori și Dlul Z. Bărsan o superbă cunună de lauri.

Public a fost puțin, nu știu, fiind-că Brașovii sunt cam negustorii din fire, sau au ceva personal cu Dl Z. Bărsan. Cred că și una și alta. La tot cazul însă nu le face de loc cinste absența lor, mai cu seamă când au ocazie să vadă pe Mărioara Voiculescu, artistă pe care se bazează astăzi Teatrul național din București. Ei, dar ce știu oamenii, bieții.

A fost interesant momentul când înaintea reprezentației m'am dus la Z. Bărsan, în cabină și i-am spus că în sală e lume puțină. Cu aerul lui liniștit amestecat cu o ușoară nuanță de iornie își răspunde aprinzându-și o țigară:

„Lasă frate, lasă-l să stea acasă; ce, vreal să vie aici s'adoarmă?“ — x. —

— Hymen. Ni se anunță din Sibiu căsătoria gentilei d-șoare Tinca Simonescu cu dl Dr. George Proca.

Multe felicitări!

— Logodnă. Distinsa noastră colaboratoare domnișoara Elena Mihulin care a delectat în mai multe rânduri cetitorii organului nostru, s'a logodit Sâmbătă în 11/24 Iunie a. c. cu domnul Ioan Ardelean alesul capelan în Chitighaz. Sincerile noastre felicitări.

— Manifestație românească la Paris. Un mare număr de studenți universitari, profitând de trecerea prin Paris a d-lui Al. Em. Lahovary, ministrul țării la Constantinopol, i-au oferit un banchet la „Restaurant des Sociétés Savantes“, în seara de 6 (19 Iunie, pentru a sărbători frumosul succes național și diplomatic la care d-sa a contribuit cu atâta rîvnă și inteligență.

— Directorul fundației Șuluțiene a ținut — serie „Familia“ — ședința sa anuală în Blaj la 17 Iunie n. sub prezidiul în. Pr. SSale arhiepiscopului și mitropolitul dr. Victor Mihályi. Înălta s'a serbat requiem pentru repositul fondator

mitropolitul Al. Șterea-Șuluțiu. În ședința canonicul dr. Augustin Bunea, administratorul fondului, a citit raport despre starea actuală a fundației; iar avocatul dr. Iuliu Maniu a raportat despre cauzele juridice și procese. Membrii ai directorului, afară de canonicul metropolitan, mai sunt și următorii mireni: Iosif Pop, jude de curie reg. vice-președinte, Ioan Mezei și Alexandru Onaciu juzi de curie, Vasile Hossu jude de tabla reg., Iosif St. Șuluțiu jude de tribunal în pens. George Pop director finanțiar, Iuliu Bardosi inspector școlar în pens., Leontin Pop jude de tribunal în pens., Vasiliu P. Hârșan avocat, dr. Alexandru Pop medic archidieceșan, Matei Nicola și Vasile Zăhan avocați. În comisiunea cenzurătoare de 3 sunt: canonicul Simeon Pop Matei, Iuliu Bardosi și George Pop.

— „Note și reflexiuni la situația politică a Românilor din regatul Ungar“. Sub acest titlu va apare peste câte-va zile în tipografia d-lui Iosif Marschall din Sibiu o broșură politică datorită d-lui Aurel Ciato. Broșura va tracta următoarele chestiuni: 1. Situația actuală a partidului național român. 2. Cum se înțelege la noi politica reală? 3. Activitate parlamentară. 4. Revisuirea programului din 1881. Doritorii de a avea această broșură, pot să și-o procure de pe acum, trimițând suma de 1 cor. plus 10 fil. porto postal autorului: *Vizakna jurdö. A. Ciato.*

— Convocare. Institutul de credit și economii „Codreana“, va ținea *adunarea generală constituantă* în Băsești (Illésfalva) la 30 Iunie a. c. st. n. după amiază la 3 ore.

Grădina Micado. În cătrău? În fiecare sară începând de azi poate publicul să se deslăteze în grădina a cafegiului Szüsz Mör superb aranjată: iluminatie electrică, și băuturi excelente, mâncări bune, serviciu prompt, bere de Kőbánya etc. Să nu întrelase nimeni ocazia de a se convinge în persoană.

O istorie ungurească a literaturii românești.

— Dare de seamă. —

A doua istorie străină a literaturii noastre¹⁾ a trebuit să se tiparească pe limba unui neam, cu care poporul românesc din trecut și cel de astăzi a fost și este în legătură necurmate. Opera, care are de altminteri numai 78 de pp. dar în 8° mare, și în tipar des, cu literă mică, face parte dintr-o carte voluminoasă, ce cuprinde istoria fie-căreia din literaturile europene. Autorul ei, dl Dr. G. Alexici, profesor de limba și literatura română la Universitatea din Budapesta, a fost cu noroc ales de cătră editorii maghiari ai lucrării, mai ales că printre ceilalți colegi ai sei, de aceeași specialitate, de la Cluj și Budapesta, dânsul este astăzi singur ce posedă o pregătire științifică reală, care să nu compromită înaltele așezăminte academice și eventuala activitate a studenților de dincolo, cari simt nevoia să-și învețe ori și să ne învețe isroria limbii și a literaturii.

Progresul cultural pe care-l arată vecinii noștri prin această folositoare operă de cunoaștere a literaturilor europene, se învrednicește de o laudă tot atât de sinceră pe cât de adâncă-i părerea noastră de rău că nouă ne lipsește încă și nădejdea unei întreprinderi de acest fel ne cum puțința înfăptuirii ei astăzi.

Trecând la însași lucrarea dlui Alexici, mărturisesc cu plăcere că este rezultatul unei munci conștiențioase; autorul arată la fiecare pagină că a ținut în vedere serioșitatea problemei ce i-s'a încredințat, ba pe ici colo surprindem cu bucurie și o căldură a cuvântului ce ni-se împărtășește repede, amintindu-ne originea autorului.

¹⁾ Intâia, în nemțește, este aceea de Rudow, Geschichte des Rum. Schrifttums. Wernigerode 1892.

Dacă socotim caracterul de popularizare, deci scopul mai mult practic pe care a fost nevoit să-l aibă în vedere dl Alexici, găsim împărțirea materiei foarte limpede și bine inspirată. Două scurte capitole introductive orientează asupra dialectelor românești și a posiei noastre populare, cu deosebita ei genuri care sunt înșirate și caracterizate destul de precis. Urmează un articol concentrat despre propaganda protestantă în Ardeal și tipărirea întărilor cărți bisericești și a celor ce urmează; un alt capitol, și mai detaliat, despre școala ardeleană (sau națională, cum îi zice autorul). Capitulul următor e consacrat școlii naționale în principate și influenței franceze, tratate cu aceeași măsură și cu aceeași esactitudine. Ca sfârșit avem un lung și foarte interesant capitol despre societatea Junimea și despre curentele și personalitățile literare ale fazei moderne, până la momentele cele mai recente, cărora li-se dă o atenție deosebită și înțelegătoare.

Ori-cine va ceti lucrarea dlui Alexici, va constata temeliile sigure, pe care-i clădită, inspirația curată ce-i garantează obiectivitatea, condensarea norocoasă a materialului vast în mai puțin de o sută de pagini, bunul cumpăt, iar — unde trebuie — și rezerva aprecierilor critice, deasemenea claritatea și ușurința expunerii. Ca un om de știință ce este, dânsul și-a dat seamă de răspunderea ce-o ia față de știința străină și față de știința noastră, și a căutat să se informeze cât mai bine asupra subiectului și să utilizeze rezultatele la care au ajuns cercetările istoricilor noștri literari.

Această informație și această compilare erau o necesitate pentru ori-ce autor de acum al unei istorii a literaturii noastre pentru străini; ele mai sunt și un merit al operei, în vreme ce pun într-o lumină simpatică bunul simț al autorului în conceperea problemii ce i-s'a încredințat. Trebuind să scrie o carte de popularizare și încă pentru străini, dl Alexici nici nu se putea gândi să lase frâu libertății de originalitate și cercetărilor speciale ce nu i-se puteau cere să le urmeze pentru acest soi de publicație. Un lucru cel mult l-ar putea da dl Alexici la o a doua ediție a lucrării sale ori la ediția germană, pe care ni-se spune că o îngrijește acum, o indicație, fie sumară, fie pe capitole, a izvoarelor critice utilizate. — aceasta în forma unei bibliografii care ar folosi în primul rând acelor (chiar și foarte puțin) străini ce vor ceti cartea cu gândul unei cunoașteri mai de aproape a literaturii noastre. Excelentă impresie fac câteva din ilustrațiile cari împodobesc opera și care sânt în total următoarele: Metropolitul Dosofteiu și Andreiu Șaguna; I. Văcărescu, Costachi Conachi, M. Kogălniceanu, T. Maiorescu, V. Alexandri, M. Eminescu, I. Creangă; avem și un facsimil din Psaltirea scheiană precum și Ateneul din București. O singură observație: alătura cu portrete fericit alese ca al domnului T. Maiorescu, s'ar fi putut găsi portretele cele mai reușite și pentru un Alexandri, Eminescu și Creangă.

O critică de amănunt a lucrării dlui Alexici nu găsec cu cale a da, după cele zise asupra originalității și a caracterului ei popular. Ceea-ce aș mai adăoge, este faptul că autorul n'a ajuns să întrebuițeze și cercetările cele mai noue de istorie culturală și literară, cuprinse în opera dlui N. Iorga despre Literatura religioasă a Românilor, care ar fi schimbat și ar fi completat pe alocurea capitolul dlui Alexici despre vechea noastră literatură. Dacă s'a omis consultarea acestei opere, este de sigur fiind-că apăruse prea târziu, și cartea domnului Alexici se va fi pus înainte sub tipar.

Ca de încheiere, totuși aș avea de făcut două observații critice. Una-i mai generală, primind numirea de oláh (valah) pe care ni-o dă consecvent autorul. Este adevărat că termenul e popular unguresc și are de partea sa, în ungurește, tradiția. Dar astăzi, când lumea este mai puțin preocupată de anume tradiții istorice, mai ales când ele ascund și anume alte ten-

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftin și bine. o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpăram din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6.—30. LEICHER și FLEISCHER.
504 o o o ARAD, Szabadságtér 17. — PÉCS, Király u. 1. o o o

dințe, — astăzi ne așteptăm și noi să fim numiți de toate neamurile pe numele nostru din moși-strămoși. Dreptatea noastră s'a și recunoscut de mult; toate popoarele culte ne-au învățat și ne-au primit în limba lor numele nostru. De ce excepția vecinilor unguri, — și tocmai pe tărâmul științific, când tot ei ne numesc români în constituția ungară, deci chiar pe tărâmul politic? O a doua observație, de natură mai specială, are în vedere o teorie a dlui Alexici care mi-se pare falsă. D-sa crede într'un loc că neamul nostru, fiind la începuturile sale un neam de păstori, n'ar cunoaște concepția patriei, ci numai a țerii în sensul de loc al nașterii, pe când cuvântul unguresc haza ar însemna tocmai patrie. Dar noțiunea politică a patriei nu se poate găsi la nici un popor în starea lui primitivă; ea este un product mai târziu al organizației politice, ceea-ce se arată cu prisosință prin termenii de patrie ai diferitelor neamuri: patria Românilor este Vaterlandul german, și una și alta e țara părinților, locul natal, pe când cuvântul unguresc haza, echivalent cu Heimatul nemțesc, înseamnă prin excelență casă. Românescul „tară” însă, dacă e vorba pe asta, reprezintă el însuși o concepție mai largă decât termenii de mai sus: „tară” zice Românul întregului pământ locuit de Români, iar acest pământ a fost și va rămâne pentru toate timpurile patria noastră cea mai adevărată.

I. Scurtu.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — in

BAILE HERCULANE

(HERCULESFURDÓ)

Bibliografie.

Au apărut:

»Luceafărul«, anul IV din 1 Iunie 1905, Budapesta. Nr. 11. Număr închinat lui V. Alexandri și are următorul sumar: Alexandri la părinți și la școală; Hora Ardealului, de V. Alexandri; Iancu Alexandri; Scrisori inedite; Improvizatie, de V. Alexandri; »Wär ich Geliebte«, trad. de Carmen Sylva; »Oda«, de Iancu Alexandri; Margarita, un episod din viața poetului; O pagină inedită; Inceputurile literare ale lui Alexandri în franțuzește; Cronică; Dari de seamă. Ilustrații, etc. — Abonamentul pe un an 12 cor., pe jumătate an 6 cor.; un exemplar 50 fil. Se poate procura la Admin. »Luceafărului« în Budapeste, IV., Zöldfa-utca 7.

Carte de citire pentru școlari. Dl Virgil Onițiu, director gimnazial în Brașov, a scos la lumină acolo, în editura librăriei Ciurcu, o carte didactică intitulată: »Carte de citire, pentru clasa I și II gimnazială și reală, pentru școlile superioare de fete și institutele pedagogice. Cartea cuprinde următoarele capitole: I. Basme sau Povești; II. Legende, tradițiuni și credințe populare române; III. De ale vechilor Greci și Români; IV. Din istoria Ungariei; V. Diverse; VI. Aduș. Cum să ne păzim sănătatea și regulile ortografice ale Academiei Române. În toate capitolele sunt reproduse o mulțime de bucăți literare de ale scriitorilor români, potrivite pentru școlari. Prețul 3 coroane.

A apărut și se află de vânzare (prețul 50 filerl. plus porto 10 filerl) la administrația ziarului »Tribuna« interesantul studiu:

»Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Eimen Patriotens«

Broșura aceasta scrisă nemțește este menită ca în cercurile înalte politice din Austria și străinătate să facă cunoscuți pe Români.

Au apărut »Revista Noastră« sub direcțiunea doamnei Constanța Hodoș, cu cuprinsul următor: »Te-am părăsit«, »Scrisori iubite« (versuri) de Simca; »Viit și morții« de Lucretia C. Nicoara; »Nu arunca inima la...« de Ion Gorun; »Inconștienții« de Laura Vampa; »Meditațiune« (versuri) de Elena Poenaru; »Iubire« (versuri) de Maria Cuntan; »Solorin« legendă de A. Talașescu; »Rugăciune« (versuri) de Elena C.; »Martirii« roman de Constanța Hodoș; »Cugetări« de Elena A. Densușanu; Cronică literară de I. G.; »Cântă!« (versuri) Ana M. Hoida; Glume, Răspunsuri de Red. Un exemplar 30 bani. Se poate procura dela Adm. »Revista Noastră«, București, Bulevardul Elisaveta Nr. 67.

ALIFIA CAMFORATĂ Földes

după cele mai nouă cenetări științifice

in 3 zile face să dispară orice necurățenie a feții, precum și pete, piștrui, negei, roșimea feței și a mâinilor.

Un flacon mai mare 1 cor. 60 fil.

» » » » » 1 » — »

Se poate folosi numai sara; orice săpun nu-l strică.

Apoteca lui Földes Kelemen, Arad.

Schimbare de prăvălie.

Aducem la cunoștința on. public că

bazarul o o REICH. E.

și prăvălia de ghete a urmașului lui

MIHALIK JÓZSEF o șau schimbat

reciproc prăvăliile, și de acum înainte bazarul va fi la dreapta iar prăvălia de ghete la stînga porții.

Cu toată stima:

Prăvălia de ghete a ur-	Bazarul de concurență
oo mașului lui oo	o o a lui o o
Mihalik József.	oo Reich E. oo

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar. Ciasornicar și Gluvergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Esclusiv singur. Ciasornice cu precizie. 560

Cețiți „România Ilustrată“

singura revistă mare, enciclopedică, ilustrată și de actualitate.

Pe lângă o materie literară din cele mai variate și datorită celor mai distinși și gustați scriitori români, ca G. Coșbuc, Davila, Antemireanu, Tutoveanu, dr. Grigorovitz, Radu Rosetti, Sadoveanu etc., »România Ilustrată«, care apare în București, sub direcțiunea d-lui Ion Rusu Abrudeanu, conține în fie-care număr între 40 și 50 de ilustrațiuni de actualitate din țară și străinătate.

»România Ilustrată« este cea mai răspândită și mai apreciată revistă de familie. Apare odată pe lună în câte 4 coale.

Costul abonamentului — 24 lei pe an și 12 lei pe jumătate de an se poate trimite cu mandat poștal pe adresa: Administrația revistei »România Ilustrată«, București, strada Regală, Nr. 1.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Aceștia se apropiau repede, dar, pe cînd de tinărul mustanger, trebuiau să scape de primejdie și să reînceapă împreună dușmăniile.

Câte-va minute mai târziu, Regulatorii soșia și incunjurau pe Thornley, cu un aer bănuitor.

Tinărul, care stînd pe o mică movilă vedea securile unde se opriseră Pielele Roșii, abia luă în seamă pe soldați.

El se mulțumi să zică, arătînd cu degetul malul opus al rîului, care se observa mai lămurit mulțumită luminii de lună atunci răsărind:

»Băgați de seamă! Indienii sunt acolo! Nu trebuie să plece fără știrea noastră!«

Apoi, când un bărbat, părînd a fi șeful, se apropiase de dînsul, adăose:

»Mă numesc Tornley; sunt vîntător de cai sălbatici și amicul colonelului Magoffin. Eram eu dînsul azi, când s'a dus să scape pe nepotul său din mîinile Pielelor-Roșii. Nu l'am părăsit decât pentru a căuta pe tinera fată, care v'a vestit despre atacul lagărului. Ați fost păcăliți de acești blăstămași sălbatici. Urmăriați pe un băiețandru învîlit într'un vîl alb.

Prizoniera, Miss Magoffin, e colo la câte-va sute de metri. Dar cred, că este cu neputință de a-i da ajutor în noaptea asta.

— Dar pețira-ce?

— Pentru că indienii, cari au făcut-o prizonieră, și cari sunt comandați de un bărbat de rasa noastră, stau culcați în teșuri, de-alungul malului, și ne supraveghează. Îndată ce ne vom apropia de apă, vor dispărea din nou, și pe acest teren împădurit, va fi cu neputință să-i mai găsim.

— Dar atunci...

— Dar atunci, ne rămîne numai un lucru de făcut: să ne legăm caii la o mică distanță, să ne întoarcem și să ne securăm pînă la țărni, de unde vom supraveghea mai bine pe dușmanii noștri, cari nu știu că noi cunoaștem prezența lor în fața noastră.

— Și dacă se vor depărta fără știrea...

— Nu e primejdie. Lagărul lui Coșbuc, pe Tigrul este dincoace de riu: drumul lui este acesta. În sfîrșit pentru mai multă siguranță, dacă printre oamenii d-voastră este vre-unul obicinuit cu viața preriilor ar trebui să plece ca cercetaș și să supravegheze pe dușman; noi, trecînd rîul în noț, am merge să ne ascundem la spatele Indianilor, pentru-ca să-l avem pe aceștia între d-voastră și noi. Dacă acești mișei răpitori de femei ar căuta să se depărteze, acest om n'ar avea decât să tragă o împușcătură sau să scoată un strigăt oare-care, cunoscut de mai înainte, pentru a ne înștiința. Aveți un om?

— Oh! da. Tocmai omul, care ne trebuie!

— Chiamă-l și dai porunci.

Șeful se departă, se apropia de unul din oamenii săi, care nu întărziase de a dispărea, apoi se întoarse lângă tinărul vîntător.

Hays, căci lui îi dase Thornley aceste ordine fără a-l cunoaște, descălicase și încredințase calul unuia dintre tovarășii săi.

El zise lui Thornley:

»Planul d-tale este excelent. Descalică. Oamenii mei vor conduce toți caii la o distanță destul de mare, apoi vor veni să ne găsească pe malul rîului de unde vom supraveghea pe dușman mai cu înlesnire. Cît despre iscoadă, care în curînd va fi susținută de mai mulți dintre camarazii săi, ea ne va vesti îndată ce Pielele-Roșii vor încerca să se depărteze. Și de oare ce, după cum nădăjduesc, Indianii vor aștepta pînă la ziua, vor fi prinși între două focuri!«

Zicînd acestea, cei doi bărbați se furișară în tufisurile, care se coborau pînă în albia rîului și se ascuseră pentru a petrece noaptea acolo...

Era cam zece ore seara...

Luna lumina peisajul cel mai încântător și mai liniștit ce se poate vedea. Omul cel mai obicinuit cu întâmplările marilor preri ar fi fost tare surprins, dacă cineva i-ar fi spus, că de amîndouă părțile acestui șivoin se afla o sutime de bărbați, și poate mai mulți cari se supravegheau și așteptau ziua cu nerăbdare pentru a se ucide unul pe altul!

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichia.

Cercul lui Căsar Sidoli pe piața Béla

200 persoane ::::: 123 cai

Cel mai mare și mai elegant **CIRC TĚNT**

sosete cu tren special și va da

prima reprezentație de deschidere = in **27 IUNIE**

VA STA AICI NUMAI ZECE ZILE.

Trupa mea renumită a cercetat cele mai mari orașe și anume: Budapesta, Viena, Berlin, Paris, Dresda, Lipsca, München, Köln, Hamburg, Hannover, Bruxella, Zürich, Basel, Geneva, Mailand, Turin, Genua, Florența, Roma, Neapol și Palermo. Rog onor. public a-mi cerceta reprezentațiile și rămân

cu deosebită stimă

CĂSAR SIDOLI

director și proprietar, șef-comandantul ordului St. Sava, cavalier al ordinului Coroana României, al ordului Takova ș. a.

Desfacere generală de prăvălie

■■■■ cu îngăduință. ■■■■

Aduc la cunoștința onor. public, că cu începerea zilei de astăzi vînd cu prețuri cât se poate de moderate asortimentul meu de

stofe de lână, pânză, cretoane, batisturi franceze și delene

precum și tot felul de articoli de categoria aceasta.

Cu stimă:

Löwy Ármin jun.
Piața Libertății No. 1.

K. k. priv. Riunione Adriatica di Sicurta in Triest.

Gegründet im Jahre 1835.

Gegründet im Jahre 1835.

Bilanz-Konto (A). Sektion der Lebens-Versicherungen. — Aktiv- u. Passiv-Status am 31. Dezember 1904. — Bilanz-Konto (B). Sektion der Elementar-Versicherung

Aktiva		Passiva		Aktiva		Passiva	
Konten	Skonon	Konten	Skonon	Konten	Skonon	Konten	Skonon
Reservat...	7,682,400	Societăți-Gewinn-Reserve	2,000,000	Versicherungen an die Aktionäre für nicht eingezahltes Aktienkapital	4,800,000	Emittiertes Aktien-Kapital	8,000,000
Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	88,126,247	Disponib. Reserve	800,000	Rücktritt bei der Direktion und bei General-Aktionären	487,251	Gewinn-Reservefonds	8,113,841
Neu laufende Zinsen	209,371,238	Rückdifferenzfonds	2,348,936	Generale-Aktionären	4,809,018	Disponib. Reserve	1,400,000
Hypothek-Darlehen	3,240,600	Reserven-Reserve	70,484,253	Disponible Guthaben bei Kredit-Instituten, Sparkassen und Bankein	963,750	Rückdifferenzfonds	985,500
Staetlich garantiertes Darlehen	1,598,438	Subjektive Reserven-Reserve für Zinsrückzahlung	1,800,000	Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	26,597,50	Gewinn-Reserve für Feuer- und Nicht-Reservierungen	7,850,813
Darlehen auf eigene Polizen	6,856,829	Bräuterei-Reserve	3,299,208	Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	26,597,50	Reserven-Reserve für Einbruch- und Diebstahl-Versicherungen	145,986
Unveränd. Aktien und Kapitalien	28,473,43	Reserve für fällige Dividenden	868,582	Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	26,597,50	Reserve für fällige Dividenden	116,814
Umsatz-Geld der Rechnungen mit den Rückversicherern	90,770	Gewinnanteil bei Versicherern	56,000	Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	26,597,50	Reserve für fällige Dividenden	998,117
Reservat der Agenturen u. Filialen	1,380,688	Umsatz-Geld bei Rechnungen mit den Rückversicherern	68,580	Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	26,597,50	Reserve für fällige Dividenden	191,489
Umsatz-Geld der Agenturen u. Filialen	87,241	Diverse Kreditoren	498,347	Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	26,597,50	Reserve für fällige Dividenden	19,384
Reservat der zu amortisierenden Organisationskosten u. Abschlusskosten	-	Gesellschaftliche Reformverwaltung (Geld der laufenden Rechnungen)	594,180	Reservat zum Rücktritt am 31. Dezemb. 1904	26,597,50	Reserve für fällige Dividenden	688,613
	84,012,076		61,012,076		27,867,182		676,961

Direktoren: Dr. August Freiherr Adler v. Glanvitz — Adolf Frigyes von Raczakos General-Direktor, Joseph Ritter v. Parisi, Paul Freiherr v. Raffi, Heinrich Cateu, Dr. Scipio Ritter von Sandrinelli, — Ing. Johann Pavia, General-Sekretär. Kassieren: Georg Kicndani, Emil Graf Alberti v. Vojs, Joseph Goldschmid.

Detaillierte Bilanzen sind bei der unterfertigten Vertretung erhältlich. Dasselbe werden auch allerlei Aufklärungen bereitwillig erteilt und gegen mässige Prämien und vorthellhafteste Bedingungen Anträge übernommen für Lebens-, Feuer-, Transport- und Einbruch-Hagel-, sowie Unfall-Versicherungen.

Ungarische Abtheilung in Budapest, IV., Váci-utca 20., im Hause der Gesellschaft.
Baron Friedrich Podmaniesky, Dirigent. I. Lichtenberger, General-Sekretär. M. Frigyes, Sekretär.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

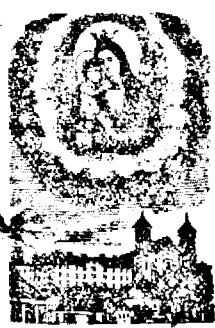
pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărietură, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și dureri de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3. — francat.

Pastilele — SENECA

Medicina sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței. — Prețul unei cutii Cor. 1. — 10 cutii franco Cor. 8. —

Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária**, gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad. — strada lemnului (Fa-utoza) — No. 1.
o fabrică de **mașini agronomice**

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o **Austroungaria, Germania și America** o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o—o—o **țurile cele mai avantajoase** o—o—o

In special fabric. diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmătoare de encuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țigăriș mic și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinării sus numite.

Procur. mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrol, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Deposit de mobile eftine.

Nu te feri de osteneală, ci de voești să cumperi
eftin mobile tapetate, precum și vese, privește

magaziul de mobile al **FRĂȚILOR WEISZBERGER**

in Arad, — **Karolina-uteza.**

unde cu prețuri de minune de eftine capeți obiecte ce
cad în branșa asta dela cel mai simplu până la cel mai fin.

Orice concurență e eschisă!

Cu stimă: **FRĂȚII WEISZBERGER**

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime.
Serviciu prompt și conștientios. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru culna și sămănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-uteza 23. sz. —

Fabrica de metal, aramă, turnătorie de aramă și strungărie

a lui

FRANCISC RUDKOWSKY

Arad, Kiss Ernő-uteza 5 sz.

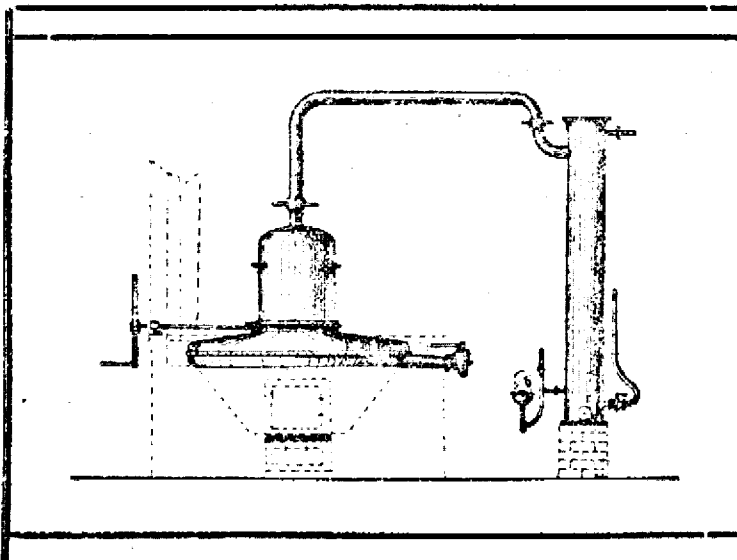

Recomandă pentru sezonul
apropiat - cele mai bune

Căldări

— pentru fertul rachiului —
de prune și alte fructe, comina și
pentru fertul cognacului, de mărime
regulată, se află în magasi, ori se
o o pregătesc în grabă. o o

Proiecte și planuri trimite gratis.
Telefon pentru oraș și comitat
o o o Nr. 487. o o o

Mare asortiment de diferite

Căldări

pentru spălat, o
o vase de aramă, o
o sobe de baie

precum și alte obiecte de aramă și
metal. Tăvi de aramă de orice mă-
rime, acor dregerea obiectelor de
aceasta specie se efectuează în curind
și cu multă băgare de seamă

